

دوشنبه ۲۴ فروردین ۱۴۰۵ | ۲۴ شوال ۱۴۴۷

گزارش یک سجاد آذری

در دنیای جنگ‌های مدرن، دیگر فقط هواپیما، موشک و پهپاد تعیین‌کننده پیروزی نیستند، بلکه «جنگ روایت‌ها» به یکی از مهم‌ترین جبهه‌ها تبدیل شده است؛ جایی که دولت‌ها با ابزارهای دیجیتال، افکار عمومی جهانی را هدف قرار می‌دهند تا مشروعیت، حمایت و حتی روحیه دشمن را تضعیف کنند. در جنگ اخیر امریکا و رژیم صهیونیستی با ایران، در کنار بمباران شهرها توسط دشمنان و درگیری‌های گسترده در تنگه هرمز و عملیات سایبری، جمهوری اسلامی ایران یکی از خلاقانه‌ترین کمپین‌های دیپلماسی عمومی تاریخ معاصر را به اجرا گذاشت.

دیپلماسی عمومی

دیپلماسی عمومی به مجموعه اقدامات رسمی یا نیمه‌رسمی یک دولت برای ارتباط مستقیم با شهروندان خارجی، نخبگان فکری و افکار عمومی جهان اطلاق می‌شود. برخلاف دیپلماسی سنتی که پشت درهای بسته و میان دولت‌ها جریان دارد، این نوع دیپلماسی بر رسانه‌های جمعی، شبکه‌های اجتماعی، تبادل فرهنگی، برنامه‌های آموزشی و حتی محتوای طنزآمیز تمرکز دارد. هدف اصلی آن شکل‌دهی به تصویر کشور، ترویج روایت خود، جلب همدردی و در نهایت تأثیرگذاری بر سیاست خارجی دولت‌های دیگر است.

در شرایط جنگ، اهمیت دیپلماسی عمومی به مراتب بیشتر می‌شود. جنگ‌های قرن ۲۱ دیگر فقط جنگ فیزیکی نیستند؛ آنها جنگ اطلاعاتی نیز نامیده می‌شوند. روایت غالب می‌تواند مشروعیت یک عملیات نظامی را تعیین کند، ائتلاف‌های بین‌المللی را تشکیل دهد یا آنها را متلاشی کند، روحیه داخلی را تقویت و روحیه دشمن را تضعیف کند. مثال‌های تاریخی در این خصوص متعدد است؛ مثلاً در جنگ اوکراین، روایت رسانه‌ای اوکراین نقش کلیدی در دریافت تسلیحات دلا کمک غربی داشت. در غزه نیز، تصاویر شبکه‌های اجتماعی بیش از بمب‌ها بر افکار عمومی جهان اسلام و جنوب جهانی تأثیر گذاشت.

استراتژی توئیتری سفارتخانه‌های ایران

در جنگ اخیر، ایران با آگاهی کامل از واقعیت حوزه دیپلماسی عمومی عمل کرد. به جای بیانیه‌های خشک وزارت خارجه، تهران به دیپلماسی دیجیتال روی آورد که از جمله آنها استفاده از میم‌ها، انیمیشن‌های هوش مصنوعی، طنز تند و محتوای محلی‌سازی شده است. این رویکرد نه تنها هزینه‌های ناچیز کلیدی در دریافت تسلیحات پدیده جهانی تبدیل شد. برخی رسانه‌ها آن را برنده جنگ اینترنتی نامیدند و نوشتند که ایران نشان داد که در عصر شبکه‌های اجتماعی، یک میم خوب می‌تواند مؤثرتر از یک ناو هواپیمابر باشد.

کمپین هماهنگ حساب‌های سفارتخانه‌های ایران در کشورهای خارجی یکی از نوآورانه‌ترین بخش‌های دیپلماسی عمومی است. این کمپین که از سفارت ایران در آفریقای جنوبی آغاز شد، به سرعت به سفارتخانه‌های زمبابوه، نجره، تونس، انگلیس، سوئد، ایران را بگه و اسرائیل و آمریکا را موش‌نشان می‌داد که همیشه فرار

که سفار تخانه‌ها فقط بیانیه‌های رسمی منتشر می‌کردند، این بار دستگاه سیاست خارجی ایران به دیپلماسی میم روی آوردند. محتواها عمدتاً شامل تمسخر تهدیدهای دونالد ترامپ، جوک‌های مرتبط با تنگه هرمز، اشاره به قیمت بنزین در آمریکا و مقایسه جنگ واقعی با فیلم‌های هالیوودی بود. مثلاً سفارت زمبابوه به انگلیسی تویت کرده بود: «ترامپ، لطفاً حرف بزن. ما حوصله‌مان سر رفته.» تویت دیگری از سفارت آفریقای جنوبی با میم تام و جری بود که ایران را بگه و اسرائیل و آمریکا را موش‌نشان می‌داد که همیشه فرار می‌کند. حساب سفارت هلند حتی انیمیشن‌هایی به سبک انیمیشن «این ساید اوت ساید» ساخت که ذهن ترامپ را پر از شیاطین نشان می‌داد. این پست‌های محلی‌سازی شده با سرعت واکنش فوق‌العاده‌ای را در پی داشتند و میلیون‌ها بازدید گرفتند. سفارت

گزارش ۲

زهرا چیدری

جامعه

سرویس اجتماعی ۶۰۰۸۵۲۲۳

این بار جنگ رسانه‌ای راهم بردیم

دیپلماسی عمومی ایران این بار در جنگ از میم‌های توئیتری تا کلیپ‌های لگویی گسترش پیدا کرد

آفریقای جنوبی در کمتر از یک هفته بیش از ۱۰۰ هزار دنبال‌کننده جدید جذب کرد.

به نظر می‌رسد ایران از این سیاست جدید هدف دوگانه‌ای را دنبال می‌کرد: یکی، نشان دادن مقاومت طنزآمیز ایران که نه نه رسیده است و نه عصبانی است؛ و دومی، خنثی کردن روایت غربی‌ها که ایران را تهدید تروریستی جلوه می‌دادند. رسانه‌های هندی و آفریقای صراحتاً اعلام کردند که ایران جنگ رسانه‌ای را برده است.

فالیباف و لگوها بارهای کمکی

در کنار سفارتخانه‌ها، حساب شخصی محمدباقر فالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، نیز با بیش از ۵۵۰ هزار دنبال‌کننده، نقش تقویت‌کننده کلیدی ایفا کرد. پست‌های فالیباف عمدتاً به فارسی بودند و تمرکز آنها بر جنگ ملی، پیروزی تاریخی، قدرانی از مردم

تولید، تأمین و توزیع دارو، بدون وقفه

رئیس سازمان غذا و دارو: اولویت اصلی سازمان غذا و دارو، تضمین دسترسی عادلانه و بموقع مردم به داروهای مورد نیاز در هر شرایطی است

نمای داخلی از بیمارستان شهید بهشتی تهران در حال بازسازی

وی همچنین بر لزوم نظارت مستمر بر فرآیندهای تولید، توزیع و کنترل کیفیت داروهای استراتژیک تأکید کرد و گفت: «اولویت اصلی سازمان غذا و دارو، تضمین دسترسی عادلانه و بموقع مردم به داروهای

مورد نیاز در هر شرایطی است.»

تلاش دشمن برای اختلال در زنجیره تأمین دارو، واکنس و اقلام حیاتی

همایون سامه‌یح‌نجف‌آبادی، رئیس کمیته دارو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی هم‌با اشاره به حملات صورت گرفته به زیرساخت‌های حوزه سلامت و دارو می‌گوید: «در تحولات اخیر، یکی از اهداف جدی طرف‌های متخاصم، ایجاد اختلال در زنجیره تأمین دارو، واکنسن و اقلام حیاتی مانند شیرخشک برای نوزادان بود.»

به گفته‌وی دشمن تلاش کرد با هدف قرار دادن برخی مراکز تولیدی و زیرساخت‌های مرتبط، دسترسی مردم به داروهای ضروری و اقلام حیاتی محدود شود و فشارهایی در حوزه درمان به کشور وارد آید، اما این اقدامات به اهداف خود نرسیده است.

سامه‌یح‌نجف‌آبادی تأکید می‌کند: «با وجود آسیب‌هایی که به برخی واحدهای تولیدی و مراکز مرتبط وارد شد، نظام سلامت کشور بامدیریت مناسب و آمادگی قبلی، توانست روند خدمت‌رسانی را حفظ کند و اجازه ایجاد بحران در حوزه دارو و درمان را ندهد.»

طبق توضیحات نماینده مردم کلیمیان در مجلس دوازدهم، رئیس کمیته دارو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، مجموعه وزارت بهداشت، دانشگاه‌های علوم پزشکی، داروسازان و فعالان حوزه سلامت با تلاش شبانه‌روزی، شرایط را به گونه‌ای مدیریت کردند که به‌رغم فشارها و تهدیدها، خدمات درمانی به مردم بدون وقفه ادامه داشته باشد.

بر این اساس در حال حاضر، تأمین داروهای مورد نیاز، واکنس‌ها و همچنین شیرخشک برای نوزادان

نمونه‌های برجسته این کلیپ‌ها، کلیپ «باب‌تنگه» بود که در آن ترامپ لگویی پستی منتشر می‌کند که «ناوگان ایران نابود شد». ناگهان فرمانده ایرانی لگویی با خنده موشک پرتاب می‌کند، ناوهای امریکایی منفر می‌شوند و ترامپ با شلوار سوخته و تابلویی که روی آن نوشته شده «من بازنده هستم» ظاهر می‌شود، در حالی که موسیقی رپ با عنوان «O. S. E. R» یعنی بازنده، تمام‌کننده کلیپ است. کلیپ دیگر با اسبم «عملیات زمینی شکست‌خورده»، در این کلیپ در اتاق فرماندهی آمریکا، ترامپ لگویی فریاد می‌زند: «شروع کن!» هلیکوپترا سربازان را روی ایران می‌ریزند، اما همه منفر می‌شوند و یک سرباز لگویی در ویرانه‌ها فریاد می‌زند: «ترامپ، تو منو کشتی!» کلیپ‌های دیگری مانند نابودی سامانه تاد (THAAD) اسرائیلی، بمباران تأسیسات نفتی، تمسخر عملیات نجات خلبان F-15 که به سرقت اورانیوم تبدیل می‌شود از جمله مواردی بود که کلیپ‌های آن در کمتر از ۲۴ ساعت ساخته و منتشر می‌شدند. حساب ExplosiveMediaa@ میلیون‌ها بازدید گرفت؛ حتی پس از حذف از یوتیوب، دوباره آپلود و اصلاح‌وایرال شدند که البته توسط سفارت‌های ایران نیز بازش می‌شدند.

از تللیک تا تغییر روایت

تأثیر این کلیپ‌ها در آمریکا، اروپا و انگلیس بسیار عمیق و غیرمنتظره بود. رسانه‌های غربی مانند آن‌بی‌سی، یورونیوز و فرانس ۲۴ این کلیپ‌ها را با صفت‌هایی مانند باهوش، درخشان و گریزناپذیر توصیف کردند. حتی یکی از برنامه‌های صبحگاهی امریکایی گزارش می‌داد که بسیاری از امریکایی‌ها اخبار جنگ را اول از این کلیپ‌های میم دنبال می‌کردند، نه از سسی‌ان‌ان یا فاکس نیوز. در میان جوانان کاربران آنلاین ضدترامپ، به‌ویژه در کمپین No Kings، ویدئوها به ابزاری برای اعتراض تبدیل شدند. کامنت‌ها پر از عباراتی مانند «این دقیقاً واقعیت است» و «ترامپ بازنده است» بود. حتی محافله‌کاران امریکایی مجبوسو به بحث درباره آن شدند و آن را «پروپاگاندا مسخره اما مؤثر» نامیدند. هرچند پلتفرم‌های توئیت، متا و تیک‌تاک هم‌سبب‌ها را حذف کردند، اما این کار فقط موجب وایرال تر شدن محتوا شد.

تحلیل فارن پالیسی نشان می‌دهد که این محتوا نقاط ضعف افکار عمومی غرب شامل پرونده اسپتین، قیمت بنزین، جنگ هالیوودی و خنثی‌سازی داخلی نظامی را هدف گرفته بود که نتیجه آن تقویت روایت ایران و تضعیف مشروعیت حمله آمریکا و اسرائیل در بخش‌هایی از جامعه غربی است. البته تأثیر بر سیاست رسمی دولت ترامپ محدود بود، اما در جنگ قلب و ذهن، ایران امتیاز قابل توجهی گرفت.

در مجموع، در سطح رسانه‌های اجتماعی و دیپلماسی عمومی، کمپین ایران بسیار موفق ارزیابی می‌شود. افزایش فالوئر‌ها، گسترش سریع کمپین، خنثی‌سازی بخشی از روایت دشمن و کمک به حفظ انسجام داخلی از دستاوردهای اصلی بودند. منابع متعدد از جمله رسانه‌های هندی، آفریقای و غربی تأیید کردند که ایران جنگ اینترنتی را برده، هرچند محدودیت‌هایی نیز وجود داشت و کمتر توانست تأثیری بر محافل دیپلماتیک سنتی داشته باشد و حتی گاهی به عنوان رفتار غیرحرفه‌ای نیز نامیده شد. هرچند تاکنون و در روی زمین، عوامل نظامی، اقتصادی و دیپلماتیک سنتی مانند مسئله بنسنت ماندن تنگه هرمز همچنان تعیین‌کننده‌نهایی سرنوشت جنگ مانده‌اند. با این حال، تجربه این جنگ نشان داد که دیپلماسی عمومی دیجیتال می‌تواند اسلحه‌ای ارزان، سریع و مؤثر باشد. ایران با گذار از بیانیه‌های خشک به محتوای هوش مصنوعی، طنز و اصلاحات عامیانه، لگویی برای آینده جنگ‌ها ایجاد کرد. همان‌طور که یکی از تحلیل‌گران نیویورکر نوشت: «در دنیای امروز، کسی که روایت را کنترل کند، نیمی از پیروزی را در جیب دارد.»

ایران

مessa گریندی

آموزش عاشقانه در دل تاریکی جنگ

در روزگاری که سایه سنگین جنگ تحمیلی رمضان بر سر سرزمین‌مان بود و لحظاتی سخت سپری شد، نشانه‌هایی از ایثار و از خودگذشتگی وجود داشت که امید را زنده نگه می‌داشت. حتی موشک‌ها و صدای انفجار هم باعث نشدند وطن‌دوستی و همبستگی اجتماعی از بین برود. کاملاً برعکس، زنده‌تر از هر زمان دیگری درخشیدند و خودنمایی می‌کردند. از تجمعات شبانه در خیابان‌ها و میادین گرفته تا کمک‌های مردمی به موکب‌ها، همه و همه تلاش‌های بی‌شماری بود که از سوی مردم انجام می‌شد (والله‌ی می‌شود)، تلاش‌هایی که نشان از عزم راسخ و محبت مردم این سرزمین دارد. اقدامات از این دست بسیار است و کمابیش تعدادی از آنها در فضای مجازی و رسانه‌ها منتشر و افتخار آفرین شد. در این میان، یکی از جلوه‌های برجسته، داستان معلمی دلسوز و فداکار از شهرستان مانه در استان خراسان شمالی بود. عبدالحمید شایگان، آموزگار مسوم ابتدایی در روستای کهنه‌چلگه، با تعهد و عشق به تعلیم، دانش‌اش را به کلاس درس تبدیل کرد. در ایامی که مدارس به دلیل شرایط وخیم جنگ تعطیل شده و آموزش به شکل غیرحضوری انجام می‌شود، او به خوبی دریافت که بسیاری از دانش‌آموزانش به دلیل مشکلات زیرساختی از جمله نبود اینترنت مناسب و موبایل و تبلت، از آموزش‌های باکیفیت محروم هستند.

گاهی شاید خودمان هم به تمام ابعاد وجودیمان آگاه نیستیم. به زبان ساده‌تر، خودمان را هم به معنای واقعی نمی‌شناسیم، اما یک اتفاق، می‌خواهد تلخ باشد یا شیرین، چیزهایی را به رخ‌مان می‌کشد که تا دیروز از آن بی‌خبر بودیم. چند سالی می‌شود که بچه‌ها با آموزش مجازی آشنا شده‌اند؛ گاه بابت اپدیمی کرونا، زمانی آلودگی هوا یا برودت هوا و حالا هم جنگ. تمام این مدت دانش‌آموزان زیادی به صورت غیرحضوری به تحصیل پرداختند و همانطور که خوب می‌دانیم بسیاری به دلیل نداشتن تبلت، موبایل و حتی اینترنت از این آموزش محروم بودند. بدتر اینکه کاری هم از دستد کسی برنمی‌آمد. این‌بار اما در بحبوحه جنگ و در دست در شرایطی که همه می‌خواهند از این هجوم وحشیانه در امان باشند، برخی، آن روی دیگر انسانیت را به تصویر کشیدند. آنهایی که چون عبدالحمید شایگان، خانه و کاشانه خود را به کلاس درس تبدیل کردند تا دانش‌آموزان از تحصیل عقب نیفتند. البته اینها تنها گوشه‌ای از داستان‌های شیرینی است که از دل تلخی‌های وحشتناک چون جنگ بیرون می‌آید تا به ما یادآور شود، اتحاد و انسانیت چه معنای زیبایی دارد.

عبدالحمید با احساس مسئولیت بسیار و عمیقش، تصمیم گرفت محیطی امن و مطمئن برای یادگیری دانش‌آموزان ایجاد کند. او هر روز کلاس درس را در منزلش بر پا می‌کند و با عشق و شکیبایی به تمامی دانش‌آموزانش آموزش می‌دهد. حرکات و رفتار او نه تنها به تعلیم و تربیت محدود نمی‌شود، بلکه یک پیام امیدبخش به تمام جامعه است؛ اینکه زمانی که جنگ با موشک‌هایش هجوم می‌آورد، این معلم با آغوش باز در برابر چالش‌های ایستد و میزبان دانش‌آموزانش می‌شود. عبدالحمید شایگان، نه تنها تجسم یک معلم فداکار است، بلکه نمادی از انسانیت و استقامت در برابر سختی‌هاست. او با تلاش‌های بی‌وقفه‌اش نشان می‌دهد که آموزش و پرورش فراتر از چهار دیواری یک کلاس درس است و در واقع، وظیفه‌ای است که هر فردی می‌تواند در آن سهمی باشد. این معلم با رفتار خود، به همه یادآوری کرد که حتی در شرایط سخت، با عشق و همت می‌توان به سمت اهداف پیش رفت.

در روزگاری که جهان با چالش‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌روست، هر قدمی که برداشته می‌شود، نشان از تلاش و همت انسانی دارد. این تلاش‌ها، چه در عرصه علم، هنر، آموزش یا خدمت به دیگران، نمادی از اراده و پیوند عمیق انسان با ارزش‌های والاّی اخلاقی است. در این مسیر، نه تنها مهارت و دانش، بلکه عشق و دلسوزی نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند، چراکه انسان واقعی آن است که در هر عمل، اندیشه‌ای بر مبنای خیر و دوستی دارد.

بی‌تردید باید از عبدالحمید و امثال او بیاموزیم که در دل تاریکی‌ها می‌توانیم نور امید را پیدا کنیم و با دست‌های مهربانمان، این نور را در دل یکدیگر زنده نگه داریم. هر کدام از ما، می‌توانیم به نوعی در این سفر بزرگ انسانی سهمی باشیم و امید را در جامعه‌مان گسترش دهیم. افرادی چون او، فرشتگانی هستند که با محبت و شوق بی‌دریغ خود، مسیر را به سوی فردای روشن‌تری هموار می‌کنند.

آسپد

به غیر از بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، کارخانه‌های داروسازی و تجهیزات پزشکی هم یکی دیگر از اهداف دشمن امریکایی - صهیونیستی بود که جدای از نقض قوانین بین‌المللی با اختلال در سیستم تولید و توزیع دارو رنجی مضاعف را به بیماران وارد می‌کند.
انطور که سخنگوی سازمان غذا و دارو می‌گوید، در جنگ رمضان، حدود ۳۰ واحد تولیدی دارو و تجهیزات پزشکی، آسیب‌های جزئی یا کلی دید و در برخی موارد متوقف شد. با تمام این‌ها ما به گفته‌وی، در طول ۴۰ روزی که ایران با جنگ دست و پنجه نرم می‌کرد، خللی در زنجیره تولید و تأمین و توزیع دارو و تجهیزات پزشکی ایجاد نشد. رئیس کمیته داروی کمیسیون بهداشت مجلس نیز با بیان اینکه توزیع دارو، شیر خشک و خدمات درمانی بدون وقفه ادامه دارد، گفت: «نظام سلامت با مدیریت مناسب، تهدیدها را خنثی کرد و حمله به زنجیره تأمین دارو و شیرخشک با شکست مواجه شد.»

■ ■ ■

مراکز درمانی، امدادی و زیرساخت‌ها به ویژه زیرساخت‌های مرتبط با دارو و در طبق قوانین بین‌المللی خط قرمز جنگ‌ها و مخاصمان محسوب می‌شود و طرفین درگیری‌های نظامی مجاز نیستند این مراکز را هدف حمله نظامی قرار دهند. این قواعد و خطوط قرمزها، اما برای متحدزانی همچون آمریکا و رژیم صهیونیستی معنایی ندارد، به همین خاطر هم حمله مستقیم به انستیتو پاستور یا کارخانه توفیق دارو را در طول جنگ تحمیلی سوم شاهد بودیم. همچنان که به گفته محمد هاشمی، سخنگوی سازمان غذا و دارو، در جنگ رمضان، حدود ۳۰ واحد تولیدی دارو و تجهیزات پزشکی، آسیب‌های جزئی یا کلی دید و به عنوان مثال، یک کارخانه تولید اقلام بیمارستانی و اتاق عمل که در مجاورت اهداف خاص قرار داشت،